

ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה-20

القاضي سليم جبران
رئيس لجنة الانتخابات المركزية

השופט סלים ג'ובראן
יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית

תב"כ 17/20

העותרות: 1. רשימת "ובזכותן – חרדיות עושות שינוי
2. גב' רות קוליאן

נגד

המשיבים: 1. יום ליום תקשורת (2002) בע"מ
2. יתדות ת.ש.מ.ו הוצאה לאור ופרסומים בע"מ
3. היועץ המשפטי לממשלה

עתירה למתן צו מניעה על פי סעיף 17ב לחוק הבחירות
(דרכי תעמולה), התשי"ט-1959 (להלן: חוק הבחירות).

החלטה

1. לפני עתירה למתן צו מניעה. במסגרתה, טוענות העותרות כי העיתונים החרדיים "יום ליום" (המשיב 1) ו-"יתד נאמן" (המשיב 2) מערימים קשיים על העותרת 1 (רשימת מועמדים המתמודדת בבחירות לכנסת ה-20) לפרסם מודעות בחירות בשני העיתונים ומפלים אותה. העותרת 2, המועמדת הראשונה מטעם העותרת 1 בבחירות הקרובות, מבססת טענה זו פניות שלה לשני העיתונים.

2. בעתירה נכתב כי העותרת 2 פנתה בימים 26.1.2015 ו-27.1.2015 למחלקת הפרסום של עיתון "יום ליום", בבקשה לשכור שטח פרסום בעיתון לטובת העותרת 1. בשיחות אלא נמסר לה כי התעריף לפרסום מודעה בגודל של רבע עמוד או חצי עמוד הוא 1,500 ו-3,500 ש"ח בצירוף מע"מ בהתאמה. כן נמסר לה כי נושא הפרסום ייבחן על ידי "ועדה רוחנית". לאחר אלה, התקשרה העותרת 2 למחלקת הפרסום בשנית, ונמסר לה מאת עורך העיתון כי התעריף עבור פרסום עומד על 21,000 ש"ח בצירוף מע"מ עבור מודעה אחת. העותרת הודיעה לעורך שהיא מבקשת לקבל הצעת מחיר בכתב, אולם מאז

ועד היום לא חזרו אליה ממערכת העיתון בעניין זה.

3. בנוגע לעיתון "יתד נאמן", טוענות העותרות כי ביום 27.1.2015, פנתה לעיתון במטרה לשכור שטחי פרסום בעיתון. מחלקת הפרסום של העיתון מסרה לה כי מודעה בגודל חצי עמוד ביום שלישי תעלה 8,300 ש"ח, ומודעה בגודל 40 אינטש תעלה 11,000 ש"ח. עובדת מחלקת הפרסום שאלה אז את העותרת 2 עבור מי המודעה, וכשהאחרונה ענתה לה, ציינה העובדת כי "זה לא יעבור אצלנו חלק", וכן שהיא מסופקת אם מבקר העיתון יאפשר את פרסום המודעה. כעבור זמן קצר קיבלה העותרת 2 דוא"ל בו נכתב "כפי שחשבתי המודעה לא מאושרת על ידי הוועדה הרוחנית".

4. את טענתן למתן סעד בגין אירועים אלה מבססות העותרות על ארבעה אדנים. הראשון, על עיקרון היסוד של שוויון, בדגש על חשיבותו בתקופת בחירות בין המתמודדים השונים; השני, על כך ששני העיתונים הם בגדר גופים דו מהותיים, ומשכך חלים עליהם חובות שונות בדומה לגוף מנהלי-ציבורי; השלישי, על חוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים, ובכניסה למקומות בידור, התשס"א-2000 (להלן: חוק איסור הפליה); הרביעי, סעיף 14 לחוק הבחירות המורה כי:

"יושב ראש ועדת הבחירות המרכזית לכנסת רשאי, לאחר התייעצות עם סגני היושב ראש של אותה הועדה, להטיל על הבעל או המחזיק של אולם או של מקום פומבי פתוח, העומדים כרגיל להשכרה – להשכירו לרשימת מועמדים פלונית, במועד שיקבע תוך 60 הימים שלפני יום הבחירות לכנסת, אם סבור יושב ראש הועדה שדרוש הדבר כדי לאפשר לאותה רשימת מועמדים להשמיע את דבריה באותו מקום ישוב".

5. לבסוף, מציינות העותרות את החלטת הממשלה 1526 מיום 30.3.2014 בנושא "מניעת הדרת נשים במרחב הציבורי", בו התחייבה הממשלה לפעול באופן אקטיבי כדי למגר את התופעה.

6. עיתון "יום ליום" טוען כי דין העתירה להידחות. במסגרת זאת, מציין הוא כי תעריף הפרסום שנמסר לעותרת 2 הוא תעריף פרסום אחיד, ובתעריף זה אף חויבה תנועת ש"ס. עוד מציין העיתון כי העותרת 2 פנתה לגורמים בעיתון "אשר אינם מוסמכים לטפל בעניין מודעות הפרסום בעיתון, וייתכן כי קיבלו מהם הצעות לפרסום מסחרי רגיל ולא

עמוד 2 מתוך 5

משכן הכנסת, קריית דוד בן-גוריון, ירושלים 91950
العنوان: مجمع بن غوريون، أورشليم القدس، 91950

טלפון, هاتف: 02-6753407, פקס, فاكس: 02-5669855 Fax:

למודעות בחירות שלגביהן קיים מחירון שונה, כמו ברוב מדיות הפרסום בארץ" (סעיף 3 לתגובה). עוד מציין הוא כי העותרות לא שלחו כל הזמנת פרסום, ומשכך הוא לא נדרש לבחון את תוכן המודעה ומעולם לא סירב לפרסמה. לעניין זה, מציין העיתון כי "כעיתון לציבור החרדי, חלות עליו מגבלות הילכתיות ולכן קיימת ועדה רוחנית אשר מבקרת הלכתית את התכנים והפרסומים אשר מתפרסמים בעיתון".

7. לבסוף, מציין עיתון "יום ליום" כי גם אילו העותרות היו מבססות את טענתן זו, לשיטתו אין סמכות ליו"ר ועדת הבחירות לחייב אותו, בשים לב להשקפת עולמו ולקו המערכתי שלו, לפרסם מודעות שאינן מותרות על פי ההלכה.

8. "יתד נאמן" טוען גם כי יש לדחות את העתירה. לשיטתו, קהל היעד של העיתון (וכן של "יום ליום") מזוהה לחלוטין עם המפלגות החרדיות, ולא יצביע לעותרת 1 כך או כך. לשיטתו, מכך ניתן ללמוד כי העתירה הוגשה לצורך יחסי ציבור בלבד. בנוסף, ובדומה לעיתון "יום ליום", סבור גם הוא כי אין סמכות למתן הסעד שהתבקש: העיתון הוא גוף פרטי, וחוק הבחירות לא מחייב עיתונים לפעול בשוויון.

9. לגוף הדברים, טוען הוא כי "הוועדה הרוחנית מאפשרת פרסום אך ורק למפלגה המזוהה לחלוטין השקפתית כהשקפת הוועדה הרוחנית של העיתון. מפלגת יהדות התורה אין ולא תהיה אפשרות לכל מפלגה אחרת לפרסם במשיבה 2, לרבות לא למפלגות חרדיות כגון ש"ס... ודאי וודאי שלא ניתן לחייב את המשיבה לפרסם את העותרות, מפלגה שבמהותה סותרת את עקרונית המשיבה, ואת הערכים בהם היא דוגלת. העובדה שהעותרת 1 מגדירה עצמה כמפלגה חרדית לא תשנה את המציאות, את מהות הקמת המפלגה ואת הדרך הסותרת מהותית את דרכה של המשיבה" (סעיפים 17-18 לתגובה).

10. גם היועץ המשפטי לממשלה סבור כי דין העתירה להידחות מטעמי סמכות. לשיטתו, הסעיף היחיד הרלוונטי מחוק הבחירות לענייננו הוא סעיף 10(ב) הקובע מגבלות צורניות ביחס למודעות בחירות בעיתונים. עם זאת, סעיף זה "קובע אך ורק רגולציה על מודעות ממומנות המפורסמות בעיתונות הכתובה, הוא אינו מטיל חובות מהותיות על בעליו של עיתון. זאת, בשונה מהסדרים שגובשו ביחס לדרכי תעמולה אחרות, כמו שימוש בפרסום חוצות ושימוש באולמות אירועים" (סעיף 7 לתגובה).

11. בנוסף, מציין היועץ המשפטי כי אין מקום לפרשנות מרחיבה של איסור זה, היות שבניגוד לאינטרנט, "הרי שביחס לעיתונות לא התרחשו שינויים המצדיקים התאמה של

החוק. ביחס לעיתונות, העובדה שהמחוקק נמנע מלהטיל חובות נוספות מעבר לאלו שבסעיף 10(ב), אינה מקרית" (שם).

12. לעניין סעיף 14 לחוק הבחירות, לשיטת היועמ"ש, הסעיף עוסק אך ורק במקומות פיזיים ולשונו הברורה שוללת את תחולתו על עיתונים. עוד מציין הוא כי סעיף 10 ב לחוק מטיל חובת איסור הפליה על פרסום חוצות. "המחוקק, אשר מצא לנכון לגבש הסדר מקיף הנוגע לפרסום חוצות בשנת 2000, במסגרת תיקון מס' 17 לחוק דרכי תעמולה, לא מצא לנכון לערוך שינויים דומים גם בהסדרים הנוגעים לפרסום מודעות בעיתון" (סעיף 10 לתגובה).

13. לעניין זה, מציין הוא כי קיים הבדל משמעותי בין פרסום חוצות על ידי גוף חיצוני לבין פרסום בעיתון: בעוד הראשוני הוא גוף מסחרי "טהור" הפועל למען השאת רווחים בלבד, הרי שלעיתון מוענק חופש הביטוי. "בשונה מעסק של אולם אירועים או פרסום חוצות, אשר מטרתו העיקרית, ככל גוף מסחרי, היא השאת רווחים, בבסיס קיומו של עיתון עומד המסר שהוא נושא" (סעיף 11 לתגובה).

דיון והכרעה

14. דין העתירה להידחות על הסף עקב קיומו של סעד חלופי. על פניו, נראה כי המסלול המתאים לבירור טענות העותרות הוא בהגשת תביעה בהתאם לחוק איסור הפליה לבית המשפט המוסמך (ראו בעניין זה: ע"א (מחוזי-ת"א) 35563-02-12 האגודה לשמירת זכויות הפרט נ' מקור ראשון המאוחד (הצופה) בע"מ (12.1.2014)). יובהר, כי לכאורה ומבלי לקבוע מסמרות, אין מדובר בעתירה נעדרת עילה, ונראה כי יש ממש בטענות העותרות. ודאי נוכח סירובו הקטגורי של עיתון "יתד נאמן" לפרסם מודעות בחירות שאינן של מפלגת "יהדות התורה".

15. כמובן שחזקה על בית המשפט המוסמך אליו תוגש התביעה, ככל שתוגש, שיפעל בשקידה ראויה ובמהירות נוכח סד הזמנים בשים לב ליום הבחירות המתקרב.

16. משכך הם פני הדברים, לא מצאתי לנכון להכריע בנוגע לשאלת סמכות יו"ר ועדת הבחירות המרכזית למתן הסעד שהתבקש. כן יצוין כי עיקרון השוויון בכלל, ובין רשימות המועמדים בפרט, הוא עיקרון העל שבדיני הבחירות (ראו: בג"ץ 689/92 זווילי

נ' יו"ר ועדת הבחירות, פ"ד מו(2) 692 (1992); תב"כ 18/19 רשימת הירוקים נ' שידורי קשת (6.1.2013, השופט דובינשטיין). עיקרון זה, לכאורה, דר בכפיפה אחת עם טענות העותרות. זאת, כמובן, מבלי להביע עמדה לגופם של דברים.

17. בהקשר הפרטני, יצוין, כי בפרשנות התכליתית של הדין הרלוונטי יש ליתן משקל לדעתי הן להחלטת הממשלה 1526 מיום 30.3.2014 בנושא "מניעת הדרת נשים במרחב הציבורי"; הן למכתבי אל באי כוח רשימות המועמדים בנושא "הפעלת לחצים על נשים חרדיות במסע הבחירות לכנסת ה-20" מיום 22.1.2015 (בהמשך למכתבה אליי של עו"ד דינה זילבר, המשנה ליועץ המשפטי לממשלה). זאת, למותר לציין, במגבלות הסמכות שנקבעו בחוק.

18. סוף דבר, העתירה נדחית. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

19. בשולי הדברים, יצוין, כי מן הראוי שהיועץ המשפטי לממשלה יידרש לסוגיה חשובה זו בפן המנהלי, האכיפתי, וככל הנדרש אף בפן החקיקתי.

ניתנה היום, כ"ז בשבט התשע"ה (18.2.2015).

 שלים גיבוראן
 שופט בית המשפט העליון
 יושב ראש ועדת הבחירות
 המרכזית לכנסת ה-20